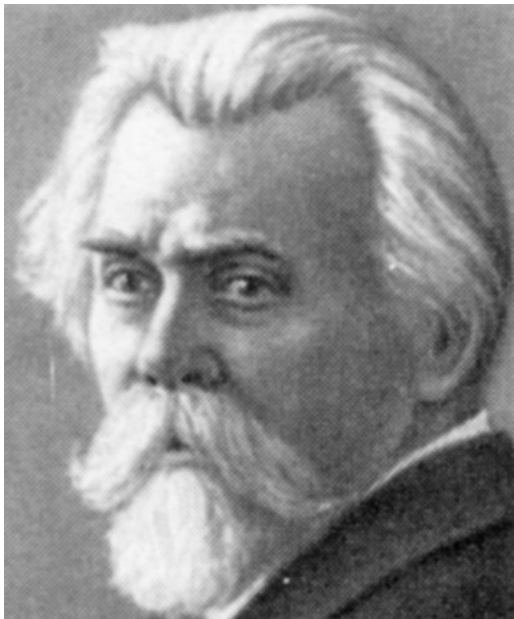

Олександр Михайлович Нікольський (до 150-річчя від дня народження)

Олександр Михайлович Нікольський
—відомий герпетолог, зоогеограф, іх-

тіолог, академік АН УРСР (1919). Народився 3 березня 1858 р. в родині військового лікаря. Закінчив 1881 р. Петербурзький університет. В 1896—1903 рр.— зав. відділу риб, рептилій і амфібій Зоологічного музею Петербурзької АН, у 1903—1931 рр.— професор Харківського університету. Помер 8 грудня 1942 р. у Харкові.

Його дослідження з фауни та систематики риб України можна назвати первинною інвентаризацією іхтіофауни окремих водойм. Підсумковою працею 20-х років, яка відобразила видовий склад риб України, є «Визначник риб України» (1930). Його дослідження присвячено також зоології хребетних. Він описав 74 нові види хребетних тварин (34 ящірки, 11 змій, 1 черепаха, 17 риб, 10 амфібій, 25 нових підвидів, 1 ссавця). Автор підручників «География животных» (1909) та «Медицинская зоология» (1923).

Зот Ілліч Некрасов (до 100-річчя від дня народження)

8 січня 2008 р. виповнилось 100 років від дня народження Зота Ілліча Некрасова — українського вченого в галузі доменного виробництва, академіка НАН України (1961), заслуженого діяча науки і техніки, Героя Соціалістичної Праці.

З.І. Некрасов народився у Мелітополі. В 1930 р. закінчив Дніпропетровський металургійний інститут. В 1930—1938 рр. працював у Дніпропетровському науководослідному інституті металів, у 1938—1941 рр. та в 1943—1960 рр.— Дніпропетровському металургійному інституті, у 1941—1943 рр.— Магнітогорському гірничо-металургійному інституті. В 1952—1978 рр. — директор та в 1978—1988 рр.—

завідувач відділом Інституту чорної металургії НАН України. Помер 1 грудня 1990.

Основні наукові праці з теорії і практики доменної плавки, зокрема з питань використання в доменних печах природного газу в поєднанні зі збагаченим киснем, одержання міцного офлюсованого агломерату, проектування і

спорудження надпотужних доменних печей. Розробив новий спосіб огрудкування залізних руд.

З.І. Некрасова нагороджено трьома орденами Леніна та іншими орденами і медалями, він лауреат Державної премії СРСР (1941) та Ленінської премії (1960).

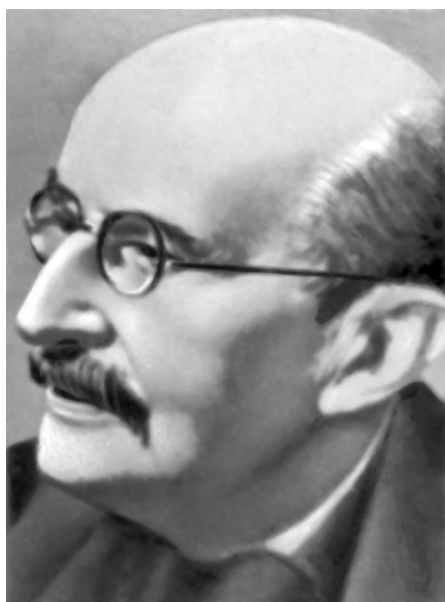

Макс Ернст Людвиг Планк (до 150-річчя від дня народження)

150 років тому народився видатний німецький фізик-теоретик, основоположник квантової теорії Макс Планк, Нобелівський лауреат (1918), член Берлінської АН (1894), її неодмінний секретар (1912—1938). М.Планк народився 23 квітня 1858 р. в Килі. В 1978 р. закінчив Мюнхенський університет, де через рік отримав ступінь доктора філософії та працював у 1880—1885 рр. В 1885—1888 рр. М. Планк — професор Кільського університету, 1889—1926 — Берлінського і директор його Інституту теоретичної фізики, 1913—1914 — ректор університету. Помер Макс Планк 4 жовтня 1947 р.

Його дослідження відносяться до термодинаміки, теорії теплового випромінювання, теорії відносності, квантової теорії, історії та методології фізики, філософії науки. В 1900 р., використовуючи нову ідею про квантування енергії, вивів закон розподілу енергії в спектрі абсолютно чорного тіла, ввів фундаментальну сталу (стала Планка) з розмірністю дії. Стала Планка, або квант дії, є однією з універсальних сталих у фізиці. Від ідеї Планка про кванти енергії бере початок квантова теорія.

Велике значення мали праці М. Планка з теорії відносності. Він одним з перших зрозумів її, прийняв та підтримував. В 1906 р. вивів рівняння релятивістської динаміки, отримавши вирази для енергії й імпульсу електрона, і тим самим завер-

шив релятивізацію класичної механіки. Він ввів термін «теорія відносності» (1906). В 1907 р. М. Планк провів узагальнення термодинаміки в рамках спеціальної теорії відносності, дав загальний вивід законів хімічної рівноваги в газах і розведених розчинах (1887).

Німецьке фізичне товариство назвало на його честь свою вищу нагороду — медаль Планка, і сам М. Планк першим отримав цю почесну нагороду. Після другої світової війни Товариство фундаментальних наук кайзера Вільгельма було перейменовано в Товариство Макса Планка.